

Hilsen ved seminar på Stortinget 23. november 2017

Stortingspresident,
kjære alle sammen.

Takk til Stortingets presidentskap som har lagt til rette for dette seminaret med åpen invitasjon til å delta.

En hendelse i en liten universitetsby i Tyskland for 500 år siden endret kirken og samfunnet i vår del av verden. Augustinermunken Martin Luther, høyt begavet, sterk og modig, stod opp mot makt og misbruk som hadde forkludret evangeliet fra Jesus Kristus om den frigjørende nåden. Han brukte datidens kommunikasjonsmuligheter, gav budskapet en form folk forstod og gjorde bruk av den ferske boktrykkerkunsten. Sine nettverk brukte han på en nesten moderne måte, og han hadde en særegen evne til å gi budskapet en pregnant form som folk forstod. Ved å oversette både liturgier og bibelen til tysk og innføre salmesangen som økte folks deltakelse i gudstjenesten, myndiggjorde han folk. De kunne selv lese Bibelen og gjøre seg opp sin mening om troens sannheter. Men det er også sider ved Luthers tenkemåte og retorikk som vi tar sterk avstand fra i dag og som har vært brukt på verste måte helt til vår tid. Luthers historie, der han stod uten sikkerhetsnett i konfrontasjon med kongemakt og kirkemakt, gjorde han til et markant symbol for betydningen av enkeltmenneskers samvittighet og ansvar i avgjørende spørsmål i kirke og samfunn. Hans ord i møte med riksdagen i Worms «Her står jeg og kan ikke annet» er legendariske.

Og vi ser mer:

For i etterkant av reformasjonen, om enn det tok mange år, ser vi tydelige spor av hvordan Luthers tenkning om det allmenne prestedømme og ved det individets ansvar, fikk virkning langt utover kirken. Reformatorisk tankegods ga betydelige bidrag til fremveksten av demokrati, og mange vil hevde at det ikke er mulig å tenke seg den franske revolusjonen uten tankegodset fra reformasjonen.

Reformasjonen gav også viktige impulser til fremveksten av frivillige organisasjoner av mange slag. Hans Nielsen Hauge er et lysende eksempel på det. Hva dette har betydd for at Norge i dag fremstår som et egalitært samfunn, med så stor grad av like rettigheter for alle, kan neppe overdrives.

Luthers syn på individets kall fra Gud fremmet også et nytt syn på arbeid. Klosterlivets fortrinn og hierarkiet knyttet prestedtjenesten ble omdefinert, og det alminnelige arbeidsliv ble løftet opp som et kall, der mennesker tjente sin neste.

Alt dette er verdier som samfunnet vårt er preget av og i fremtiden gjør klokt i å ta vare på. Det er knapt noen tilfeldighet at det i samfunn som likner vårt er utviklet likestilling av ulikt slag i både samfunn, politikk og kirken.

Alt dette – og mere til - ser vi frem til å få utdypet denne formiddagen.

Helga Haugland Byfuglien
Preses i bispemøtet